

**De relatie tussen de taalontwikkeling van jonge kinderen en het voorschoolse taalaanbod
en de kwaliteit van taalstimulering en de mogelijk modererende rol van het
zelfvertrouwen van de kinderen.**

Universiteit Utrecht

Masterthesis

Clinical Child, Family and Education Studies

Beoordeeld door: Pauline Slot

Tweede beoordelaar : Lex Wijnroks

Collegejaar 2020-2021

Universiteit Utrecht

Ichelle Stegink (6918778)

28-05-2021

Abstract

This study examined the links between the provision of language activities and language supportive interactions and the language development of children in daycare and preschool programs. The possible moderating role of children's self confidence was also examined during this study. For this study 113 toddlers between the age of two and three years were observed in their classroom. The observations focussed on the language development and the quality of teacher-child stimulation, additionally there were questionnaires about the provision of language activities in these classrooms.

Earlier research shows that there is a significant amount of young children who struggle with their language development. Therefore it is important to learn more about factors that play an important part in this development. Especially at the young age of this research population, where prevention can still make a big difference in the children's school career.

The results revealed that most variance in language development can be explained by the control variables: age, type of provision and the language spoken at home. There is no significant contribution of the language stimulating interactions in the first model, and the provision of language in the second model. This was not expected based on the literature study.

The moderation effect of the self confidence does not show a significant contribution to the language development of the young children either. However, self confidence as a single variable does appear to have a significant relationship. The role of self confidence therefore seems to play a role in the language development of young children. More research is necessarily to state actual conclusions about this.

Keywords: Language development; young children; language stimulating interactions; provision of language; self confidence ; preschool; daycare ;

Samenvatting

Voor deze thesis is onderzoek gedaan naar de relatie tussen het voorschoolse taalaanbod en de kwaliteit van taalstimulering en de taalontwikkeling van jonge kinderen en de mogelijk modererende rol van het zelfvertrouwen van de kinderen. Voor dit onderzoek is gebruik gemaakt van observatiegegevens van 113 peuters tussen de twee en drie jaar oud. Deze kinderen werden op de peuterspeelzaal of het kinderdagverblijf geobserveerd. De observatie focuste zich op het zelfvertrouwen en de taalontwikkeling van de kinderen en op de kwaliteit van taalstimulering. Vragenlijsten werden gebruikt voor informatie wat betreft het taalaanbod in de voorschoolse voorzieningen.

Uit eerder onderzoek blijkt dat een grote groep kinderen problemen ervaart in de taalontwikkeling. Om deze reden is het belangrijk om meer onderzoek te doen naar de verschillende factoren die een rol spelen in de taalontwikkeling. Dit is met name belangrijk bij jonge kinderen, waar preventie nog een grote rol kan spelen.

Uit het huidige onderzoek komt naar voren dat de meeste variantie verklaard kan worden middels de controlevariabelen: leeftijd, thuistaal en type instelling. De taalstimulering en het taalaanbod laten hierbij geen significante toename in variantie zien. Dit waren onverwachte resultaten, kijkend naar de literatuurstudie.

Ook het moderatie effect blijkt niet significant in dit onderzoek. Het zelfvertrouwen van kinderen modereert de relatie met de taalontwikkeling van kinderen niet. Het zelfvertrouwen draagt echter wel bij aan de taalontwikkeling van kinderen. De rol die het zelfvertrouwen van kinderen precies speelt in de taalontwikkeling is een interessant onderwerp voor vervolgonderzoek.

De Relatie tussen het Voorschoolse Taalaanbod en de Kwaliteit van Taalstimulering en de Taalontwikkeling van Jonge Kinderen en de Mogelijk Modererende Rol van het Zelfvertrouwen van de Kinderen.

De wet van passend onderwijs die in 2012 is ingevoerd, vergroot de taak van het onderwijs om aan te sluiten bij de mogelijkheden van ieder kind (Messing & Bouma, 2011). Veel kinderen met extra onderwijsbehoeften, bevinden zich in de reguliere onderwijssetting (Dockrell & Haast, 2018). Opvallend is dat 3 tot 10% van deze kinderen problemen ondervindt in de taalontwikkeling (Konst, 2009). In de literatuur wordt een beperkte woordenschat in verband gebracht met sociale problemen en latere academische moeilijkheden (Parsons et al., 2011; Gardner-Neblett et al., 2014). De problematiek is gedurende de vroege schoolloopbaan vaak al zichtbaar, waar kinderen met een beperkte taalvaardigheid veelal moeite hebben met het lees- en taalonderwijs (Jalongo & Sobolak, 2010). Om deze reden is het extra belangrijk om hier meer kennis over te vergaren, om hier zo het voorschoolse aanbod op aan te kunnen passen en zo taalachterstanden te voorkomen of verkleinen.

Voor- en Vroegschoolse Voorzieningen

Om onderwijsachterstanden te voorkomen, wordt er ingezet op de taalontwikkeling in de voor- en vroegschoolse periode. Zo is er de mogelijkheid voor kinderen met risico's op achterstand om voorschoolse educatie volgen. Hier wordt een leeromgeving geboden die de taalontwikkeling stimuleert, om zo een betere start te kunnen maken op de basisschool (Rijksoverheid, 2020). Het is gebruikelijk dat voorschoolse voorzieningen, zoals de kinderopvang en de peuterspeelzaal, aandacht besteden aan taalontwikkeling. Een goede taalvaardigheid is cruciaal voordat er begonnen kan worden met het schoolse leren (Wei Chen, Kan Chan, 2019). Er wordt veel ingezet op ontluikende geletterdheid (Guo et al., 2012). Het blijkt dat elementen van de ontluikende geletterdheid, zoals kennis van boeken, woordenschat en fonemisch bewustzijn, voorspellend zijn voor de latere taalontwikkeling (Pinto, 2012). De pedagogisch medewerkers dienen hier op in te spelen. Kinderen leren woordbetekenis, zinsvolgorden en connecties tussen woorden, door naar de taal van volwassenen te luisteren en deze te observeren (Johanson, et al., 2016). Het goede voorbeeld geven is hierbij belangrijk.

Taalverwerving

Het verwerven van taal is een complex proces bestaande uit het horen en produceren van klanken tot het begrijpen en vormen van steeds langer wordende verhalen (Ionescu & Ilie, 2018). De fasen die doorlopen worden in de taalverwerving zijn voor de meeste kinderen

vergelijkbaar. Het tempo waarin kinderen taal verwerven, loopt echter uiteen (Goodluck, 2011). Dit kan te maken met een verscheidenheid aan factoren: zo dragen kindkenmerken, thuistaal en sociaaleconomische status allen bij aan het tempo waarin taal verworven wordt (Avineri, et al., 2015). Kinderen moeten zich verschillende vaardigheden eigen maken, voordat zij woordbetekenissen kunnen leren, zij moeten zich bijvoorbeeld bewust worden van het feit dat er woorden bestaan, en dat deze onderscheiden kunnen worden (Caza, & Knot, 2020). Daarnaast moeten kinderen sensorische informatie kunnen koppelen aan specifieke woorden (Mason, et al., 2019). De taalverwerving bestaat uit verschillende factoren: taalbegrip en taalexpressie zijn hier twee belangrijke onderdelen van. Met taalbegrip wordt gekeken naar de receptieve woordenschat en naar het begrijpen van taal (Holmes, et al., 2019). Bij taalexpressie gaat het om de actieve woordenschat en het kunnen uiten van jezelf door middel van taal (Petursdottir & Carr, 2011). Het taalbegrip en de taalexpressie zijn onlosmakelijk met elkaar verbonden (Holmes, et al. 2019).

Taalaanbod & Taalontwikkeling

De verwerving van taal gebeurt veelal incidenteel. Dit betekent dat er woorden geleerd worden zonder een voorafgaand opgesteld doel (Silva & Otwinowska, 2017). De woorden met een hoge blootstellingsfrequentie worden het snelst geleerd door jonge kinderen (Frost, et al, 2019). Ook de kwaliteit van de aangeboden taal is zeer belangrijk, een rijk taalaanbod zorgt voor een betere taalontwikkeling (Whorall & Cabell, 2015).

Voor- en vroegschoolse educatie gebeurt zowel gezinsgericht als centrumgericht (Nederlands Jeugd Instituut, z.j.). In Nederland wordt veel geïnvesteerd in de centrumgerichte aanpak (Rijksoverheid, 2020.). In onderzoek naar centrumgerichte interventies worden veelbelovende effectgroottes gevonden (Teepe, et al., 2019). Hierbij worden de grootste effecten gevonden tijdens interactieve voorleessessies in voorschoolse groepssituaties (Barnes & Dickinson, 2017). Mogelijk omdat voorleesboeken woorden bevatten die niet vaak voorkomen in het dagelijkse taalgebruik (Mandel et al., 2013).

Het is hierbij belangrijk dat pedagogisch medewerkers het aanbod aanpassen op het vermogen van de kinderen (Thomas, et al., 2020). De pedagogisch medewerkers spelen een cruciale rol in de voorschoolse ontwikkeling. Er worden verbanden gevonden tussen de relatie van de pedagogisch medewerker en het kind in de voorschoolse periode, en taalvaardigheid op latere leeftijd (Johanson, et al., 2016). Pedagogisch medewerkers die een hoge kwaliteit aan taal aanbieden, kunnen de taalvaardigheid van de kinderen vergroten (Whorall & Cabell,

2015). Middels spontane gesprekken, intentionele instructietechnieken en een rijk taalaanbod, kan er een groei ontstaan in de taalvaardigheid van kinderen (Phillips, et al., 2018).

Zelfvertrouwen

Er moet rekening gehouden worden met andere factoren die van belang zouden kunnen zijn voor de taalverwerving. Zo wordt in de literatuur genoemd dat het zelfvertrouwen van kinderen een rol kan spelen in het leren (McGeown, et al., 2015). Het woord zelfvertrouwen refereert naar het zeker kunnen zijn over eigen succes en ervaringen (Stankov, et al., 2012). Dit heeft betrekking op de zelfstandigheid en het doorzettingsvermogen. Ook het actief onderzoekend en nieuwsgierig zijn, zijn onderdelen die met het zelfvertrouwen te maken hebben (Wijnroks, 2013). Het zelfverzekerd voelen heeft mogelijk invloed op het uiten van taal, en dus de taalvaardigheid (McGeown, et al., 2015). Volgens de sociaal-cognitieve theorie is zelfverzekerdheid cruciaal voor de motivatie van kinderen om te presteren (Federičová, 2018). Daarnaast wordt het competent voelen in de self-determination theory een basisbehoefte om tot leren te komen genoemd (Streb et al., 2015). Kinderen die zich zelfverzekerd voelen, profiteren mogelijk meer van het taalaanbod, omdat zij meer open staan voor leren (Federičová, 2018). Daarnaast worden er ook aanwijzingen gevonden dat kinderen met een lage zelfverzekerdheid zich afhankelijk kunnen opstellen van de pedagogisch medewerkers (Rutherford, et al., 2018). Zij vertrouwen vaak in een te grote mate op de pedagogisch medewerker. (Hughes, et al., 2014). Een te grote afhankelijkheid laat negatieve relaties zien met latere schoolse prestaties van kinderen (Arbeau, et al., 2010).

Huidig Onderzoek

Het onderwerp taalverwerving wordt al jaren onderzocht, de resultaten die gevonden worden, focussen zich op veel verschillende gebieden (Hepburn et al., 2010). In de internationale literatuur wordt veel aandacht aan taalinterventies in de thuissituaties besteed (Vallotton, et al., 2017 ; Rowe & Leech, 2018). De literatuur over centrumgerichte interventies, richt zich veelal op taalstimulering in relatie tot het leren lezen (Vidal, 2011). De relatie met de vroege taalverwerving blijft hierbij veelal onderbelicht. Toch blijkt dat kwaliteit van aangeboden taal een belangrijke rol speelt bij de vroege taalverwerving van jonge kinderen (Young-Suk, 2017).

Aandacht voor de vroege taalontwikkeling is noodzakelijk om achterstanden te voorkomen of verkleinen (Hilbert & Eis, 2013). Er is onderzoek nodig naar de verscheidenheid van factoren die een rol spelen bij beginnende taalontwikkeling (Dobbs-Oates, et al., 2011). Om deze reden is het belangrijk een bijdrage te leveren aan de kennis en literatuur over taalverwerving in de vroege jaren. Behalve de wetenschappelijke bijdrage aan

de literatuur, is dit onderwerp ook maatschappelijk relevant. Een moeizame taalontwikkeling, kan grootste gevolgen hebben op latere leeftijd op academisch en sociaal-emotioneel gebied (Konst, 2009; Gardner-Neblett et al., 2014). Deze tekorten zijn vaak op latere leeftijd moeilijker weg te werken. De Nederlandse overheid blijkt daarnaast ook veel waarde te hechten aan de educatie van jonge kinderen, Er is een bedrag van 490 miljoen euro beschikbaar gesteld voor de voor- en vroegschoolse educatie (Rijksoverheid, 2020). Om dit geld zo goed mogelijk te besteden, is meer onderzoek wenselijk.

Het moge duidelijk zijn dat aandacht voor taalstimulering cruciaal is in de jonge jaren. (Wei Chen & Kan Chan, 2019). Daarom zal er in het huidige onderzoek gekeken worden naar de relatie tussen het voorschoolse taalaanbod en de kwaliteit van taalstimulering en de taalontwikkeling van jonge kinderen. Hierbij wordt de mogelijk modererende rol van het zelfvertrouwen van kinderen meegenomen. Op basis van de literatuur wordt verwacht dat zowel een betere kwaliteit van taalstimulering als een hogere kwantiteit van het taalaanbod, positief samenhangt met een betere taalontwikkeling van jonge kinderen (Hilbert & Eis, 2013). Daarnaast wordt op basis van de literatuur verwacht dat het zelfvertrouwen van kinderen deze relatie modereert. Uit eerder onderzoek blijkt dat kinderen met een hoog zelfvertrouwen, meer profiteren van het taalaanbod, omdat zij meer open zouden staan voor leren (McGeown, et al., 2015; Federičová, 2018). Daarbij wordt verwacht dat kinderen met een laag zelfvertrouwen minder profiteren van het taalaanbod, omdat zij mogelijk een sterkere afhankelijkheid aan de pedagogisch medewerkers laten zien. Een te sterke afhankelijkheid laat een negatieve relatie zien met de schoolprestaties (Arbeau, et al., 2010; Rudasill & Acar 2019).

Methoden

Participanten

Voor dit onderzoek is gebruik gemaakt van data, verzameld bij 37 peuterspeelzaal- en kinderdagverblijfgroepen. Deze groepen zijn onderdeel van een dieptestudie gekoppeld aan het cohortonderzoek pre-COOL. De steekproef is doelgericht genomen, om zo een verscheidenheid in instellingen en regio's te waarborgen. Van de 87 benaderde instellingen, participeren uiteindelijk 44 instellingen aan dit onderzoek. Hier zijn 37 groepen geselecteerd voor deelname. De onderzoeksgroep bestaat uit 113 peuters die deelnemen aan voorschoolse voorzieningen. De steekproef bestaat uit 59 jongens (52.2 %) . De gemiddelde leeftijd van de steekproef is 37 maanden (SD = 3.5, min = 28, max = 45). Van de deelnemende kinderen spreekt 62.8 % Nederlands als thuistaal. Ongeveer de helft (47,8%) van de participerende

kinderen gaat halve dagen naar de peuterspeelzaal, de andere helft (52,2%) bevindt zich hele dagen in de kinderopvang.

Meetinstrumenten

Taalstimulering. De kwaliteit van de taalstimulering wordt gemeten door middel van de Nederlandse vertaling en bewerking van de Classroom Assessment Scoring System (Slot, et al., 2017). De CLASS meet zowel de domeinen emotionele als educatieve kwaliteit. Voor dit huidige onderzoek is gebruik gemaakt van één van de dimensies van educatieve kwaliteit, namelijk de taalstimulering. Middels minimaal vier observaties wordt het gedrag van de pedagogisch medewerker gescoord door een gecertificeerde observator. Op basis van de lage, middelmatige of hoge scores op de indicatoren wordt per dimensie een totaalscore op een 7-puntsschaal gegeven (Slot et al., 2017). De COTAN heeft de CLASS niet beoordeeld, in onderzoek wordt echter wel een goede constructvaliditeit en betrouwbaarheid vastgesteld op de Amerikaanse versie van de CLASS. (Thomason & La Paro, 2007; La Paro, et al., 2004). Ook uit onderzoek naar het gebruik van de CLASS in Nederland, worden vergelijkbare resultaten gevonden (Slot, et al., 2017).

Taalaanbod. Het taalaanbod wordt gemeten middels zelfrapportage via een vragenlijst. Deze vragenlijst wordt gebruikt om informatie te winnen over activiteiten die pedagogisch medewerkers uitvoeren om de ontwikkeling van kinderen te bevorderen. De vragenlijst meet educatieve en ontwikkelingsgerichte activiteiten. Voor dit onderzoek wordt één van de dimensies van de schaal educatieve kwaliteit gebruikt: namelijk taalactiviteiten. Een voorbeelditem in de vragenlijst is : “Ik lees prentenboeken voor in de klas”. De pedagogisch medewerker scoort met een 7-puntsschaal van 1 (nooit) tot 7 (drie of meer keer per dag) (Slot, et al., 2015). De vragenlijst is niet onderzocht op betrouwbaarheid. Wel blijkt dat zelfrapportage, gecombineerd met andere onderzoeksinstrumenten de volledigheid vergroot, waardoor er sprake is van een hogere betrouwbaarheid (Douglas, 2009).

Taalontwikkeling. Zowel taalbegrip als taalexpressie worden gemeten met de Preschool Classroom Behavioral Observation System (PCBOS) (Wijnroks, 2013). Dit observatie instrument geeft de mogelijkheid om jonge kinderen in voorschoolse situaties te observeren en hen scores toe te kennen op vijf verschillende domeinen. Voor het huidige onderzoek zal de dimensie taalontwikkeling gebruikt worden. Deze dimensie wordt na afloop van de observatieperiode gescoord. Er worden scores toegekend op items zoals: “het kind praat af en toe met andere kinderen of de pedagogisch medewerker”. Er wordt gescoord op een 7-puntsschaal. Hierbij staan de scores 1 en 2 voor een lage beoordeling, en de scores 6 en 7 voor een hoge beoordeling. Elk domein bestaat uit verschillende indicatoren. De

taalontwikkeling bestaat uit taalbegrip, taalexpressie, spraak en grammatica. Voor het huidige onderzoek zal uitsluitend gebruik worden gemaakt van de indicatoren taalbegrip en taalexpressie. Deze zullen samengevoegd worden tot de variabele taalontwikkeling.

Zelfvertrouwen. Ook het zelfvertrouwen zal met de Preschool Classroom Behavioral Observation System (PCBOS) gemeten worden (Wijnroks, 2013). Het zelfvertrouwen is één van de indicatoren die onder het domein taakoriëntatie valt. Zelfvertrouwen wordt gemeten met items als “het kind laat af en toe zien dat het nieuwsgierig is en benieuwd is naar dingen”. Ook deze items worden gescoord op een 7-puntsschaal, waarna er uiteindelijk een gemiddelde score het zelfvertrouwen representeert. Over de betrouwbaarheid en validiteit van de PCBOS is weinig informatie te vinden. Wel is bekend dat de PCBOS gebaseerd is op de inCLASS. Voor de inCLASS is wel betrouwbaarheids- en validiteitsonderzoek terug te vinden. Zo wordt in zowel Duits als Amerikaans onderzoek verschillende aspecten van de betrouwbaarheid bevestigd (Slot & Bleses, 2018). Daarnaast worden er voor de inCLASS aanwijzingen gevonden voor een goede construct- en criteriumvaliditeit (Downer, et al. 2010).

Procedure

Voor dit correlatieel onderzoek is gebruikt gemaakt van data die verzameld is binnen 37 peuterspeelzalen en kinderdagverblijven. Informatie over de taalstimulering is verworven middels minimaal vier observaties wat betreft het gedrag van de pedagogisch medewerker. Deze observaties worden uitgevoerd en gescoord door een gecertificeerde observator. Informatie over het taalaanbod werd verworven middels vragenlijsten die door de pedagogisch medewerkers werden ingevuld. De gegevens over de taalontwikkeling en zelfstandigheid zijn observatiegegevens van de PCBOS, die verworven zijn middels observaties in de grote en de kleine kring, het vrije spel en het buitenspel. Elk kind werd minimaal twee keer geobserveerd in elk van deze vier situaties. Er wordt twee dagdelen geobserveerd, dit worden observatieronden genoemd. In elke observatieronde zullen meerdere observatiecycli voorkomen die 10 tot 30 minuten zullen duren. (Wijnroks, 2013)

Data Analyse

Om de onderzoeksvraag “Wat is de relatie tussen het voorschoolse taalaanbod en de kwaliteit van taalstimulering en de taalontwikkeling van jonge kinderen” te beantwoorden, zal gebruik worden gemaakt van twee multipale regressieanalyses. Eén over de taalstimulering, en één over taalaanbod. In beide analyses zullen de controlevariabelen: thuistaal, type opvang en leeftijd worden toegevoegd. Voor variabelen taalstimulering, taalaanbod en zelfvertrouwen, zullen Z-scores gebruikt worden, om het probleem van de verschillende meet schalen te adresseren. Het moderatie-effect zal worden onderzocht door de

interactievariabele taalstimuleringxzelfvertrouwen in de eerste analyse, en taalaanbodxzelfvertrouwen in de tweede analyse toe te voegen. Deze interactievariabelen zijn gemaakt door handmatig de twee variabelen met elkaar te vermenigvuldigen.

Resultaten

Data Inspectie

De data die gebruikt werd voor dit onderzoek is geanalyseerd met SPSS Statistics 25. Voordat de analyses zijn uitgevoerd, is de data geïnspecteerd op missende data. Op de variabele taalontwikkeling van kinderen en taalaanbod, gemeten middels vragenlijsten is missende data gevonden. Dit betreft respectievelijk 14,2% en 32,7% van de participanten. Er bleek geen opvallend patroon in de missende data. Uit de T-toetsen bleek daarnaast dat er geen specifieke groep op gebied van leeftijd, thuistaal of opvang uitvalt op bovenstaande variabelen. De missende waarden zijn daarom geïmputeerd middels multiple imputation. Vervolgens is door middel van boxplots gecontroleerd op uitschieters. Op de variabelen taalaanbod, gemeten middels vragenlijsten en het zelfvertrouwen, gemeten met de PCBOS komen beide 4 uitschieters voor. Door de analyses zowel met als zonder uitschieters uit te voeren, bleek dat het verwijderen hiervan geen substantiële invloed had op de uitkomsten. Om deze reden, en om de grootte van de steekproef te behouden zal gebruik worden gemaakt van de dataset inclusief uitschieters.

Na gekeken te hebben naar vreemde waarden en uitschieters, zijn de assumpties van de multipele regressieanalyse gecontroleerd. Deze assumpties worden niet geschonden. De residuen zijn normaal verdeeld, er is sprake van een lineair verband, homoscedasticiteit kan worden vastgesteld en multicollineariteit kan worden uitgesloten (Field, 2018).

Beschrijvende Statistieken

In tabel 1 zijn correlaties, gemiddelden en standaarddeviaties van de variabelen weergegeven. Uit de tabel kan worden opgemerkt dat zowel leeftijd als thuistaal significant lijken samen te hangen met de taalontwikkeling van jonge kinderen, voor het type opvang blijkt dit niet het geval. Daarnaast blijkt dat zowel taalaanbod als taalstimulering niet significant correleert met de taalontwikkeling van de kinderen. Het zelfvertrouwen van de kinderen en de taalontwikkeling laat wel een significante relatie zien. Ook type instelling blijkt significant samen te hangen met een groot deel van de variabelen, namelijk: met taalaanbod, zelfvertrouwen, leeftijd en thuistaal.

Na het bekijken van de correlaties zijn er twee gepaarde t-toetsen uitgevoerd om de verschillen op twee van de controlevariabelen te analyseren, namelijk thuistaal en type

opvang. Hieruit is gebleken dat er een significant verschil is in taalontwikkeling van kinderen met een Nederlandse thuistaal ($M=.79$, $SD=1.56$) en kinderen met een niet-Nederlandse thuistaal ($M=-.1.24$, $SD=1.63$), condities; $t(95)=6.1$, $p = <.010$. De gemiddelde taalontwikkeling van kinderen met Nederlands als thuistaal is significant hoger dan die van kinderen met een andere thuistaal. Uit de t-toetsen is daarnaast gebleken dat taalontwikkeling van kinderen op een peuterspeelzaal ($M= -.17$, $SD = 2.11$) en kinderdagverblijf ($M = .17$, $SD = 1.87$) niet significant van elkaar verschillen, condities; $t(97) = -.91$, $p = .370$.

Tabel 1: *Pearsoncorrelatiecoëfficiënten tussen de variabelen en de beschrijvende statistieken van de variabelen*

	1	2	3	4	5	6	7	M (SD)	Range
1. Taal stimuleren		.12	.06	-.08	-.19*	-.15	-.00	.00 (1.00)	-1.7 – 1.6
2. Taal aanbod			.17	.04	.12	-.65**	-.16	.00 (1.00)	-2.4 – 1.5
3. Zelfvertrouwen				.12	.00	-.22**	-.25*	.50 (.50)	0 – 1
4. Leeftijd kind					.08	-.32**	-.28**	37.54 (3.5)	28 – 45
5. Thuistaal kind						-.33**	-.53**	.40 (.49)	0 – 1
6. Type instelling							.09	.52 (.50)	0 – 1
7. Taalontwikkeling								.00 (1.00)	-2.1 – 2.3

** $p < .01$ * $p < .05$

De Relatie tussen Voorschoolse Taalstimulering en Taalontwikkeling van Kinderen, en de Modererende Rol van het Zelfvertrouwen.

Om de onderzoeksvraag te kunnen beantwoorden zijn een tweetal hiërarchische multiple regressieanalyses uitgevoerd. In tabel 2 staan de uitkomsten van de analyse wat betreft de relatie tussen voorschoolse taalstimulering en taalontwikkeling van jonge kinderen. In deze tabel is te zien dat model 1, bestaande uit de controlevariabelen leeftijd, thuistaal en type instelling 36% van de variantie verklaart. Model 2 en 3 laten geen significante toename in verklaarde variantie zien, wat het eerste model het meest passend maakt. Kijkend naar de

gestandaardiseerde regressie coëfficiënten, blijkt dat de controlevariabelen leeftijd en thuistaal een significante bijdrage leveren. De leeftijd laat een positief verband zien, wat inhoudt dat oudere kinderen een hoger taalniveau laten zien. De significante relatie die bij thuistaal gevonden wordt is negatief, wat inhoudt dat bij kinderen met een niet-Nederlandse thuistaal een lager taalniveau gevonden wordt. Er wordt geen significante relatie gevonden tussen de onafhankelijke variabele taalstimulering en de taalontwikkeling van kinderen. Daarnaast blijkt ook de interactieterm geen significante relatie te hebben met de taalontwikkeling van kinderen. De variabele zelfvertrouwen hangt echter wel positief samen met de taalontwikkeling van kinderen. Dit betekent dat kinderen met meer zelfvertrouwen een hogere taalontwikkeling laten zien, maar dat dit gegeven de relatie tussen taalstimulering en taalontwikkeling niet modereert.

Tabel 2: Resultaten van de Hierarchische Regressieanalyse van de Leeftijd, Thuistaal, Type opvang, Taalstimulering en Zelfvertrouwen**Taalstimulering als predictoren van de taalontwikkeling van jonge kinderen.*

	<i>B</i>	<i>SE</i>	β	<i>R</i> ²	ΔR^2
<i>Model 1</i>				.36	.36
- <i>Leeftijd</i>	.08	.03	.28**		
- <i>Thuistaal</i>	-1.14	.19	-.56**		
- <i>Type</i>	-.08	.19	-.04		
<i>Model 2</i>				.37	.01
- <i>Leeftijd</i>	.08	.03	.27**		
- <i>Thuistaal</i>	-1.17	.19	-.58**		
- <i>Type</i>	-.06	.19	-.03		
- <i>Taalstimulering</i>	-.11	.09	-.11		
<i>Model 3</i>				.42	.04
- <i>Leeftijd</i>	.08	.03	.27**		
- <i>Thuistaal</i>	-1.14	.19	-.56**		
- <i>Type</i>	.04	.19	.02		
- <i>Taalstimulering</i>	-.22	.12	-.22		
- <i>Zelfvertrouwen</i>	.36	.17	.18*		
- <i>Zelfvertrouwen X taalstimulering</i>	.20	.17	.15		

** p< .01 *p< .05

De Relatie tussen het Voorschoolse Taalaanbod en de Taalontwikkeling van Kinderen, en de Modererende Rol van het Zelfvertrouwen.

In tabel 3 zijn de uitkomsten te vinden van de analyse wat betreft de relatie tussen het voorschoolse taalaanbod en taalontwikkeling van jonge kinderen. Uit deze tabel kan worden

opgemaakt dat model 1, bestaande uit de controlevariabelen leeftijd, thuistaal en type instelling 38% van de variantie verklaart. Model 2 en 3 laten geen significante toename in verklaarde variantie zien, wat het eerste model het meest passend maakt. De resultaten die gevonden worden, zijn vergelijkbaar met de resultaten uit de voorgaande analyse. Het taalaanbod blijkt geen significante relatie te hebben met de taalontwikkeling van kinderen. Daarnaast blijkt opnieuw de interactieterm geen significante relatie te hebben met de taalontwikkeling van kinderen. De variabele zelfvertrouwen laat wel een positieve relatie zien met de taalontwikkeling van kinderen.

Tabel 3: Resultaten van de Hiërarchische Regressieanalyse van de Leeftijd, Thuistaal, Type opvang, Taalstimulering en Zelfvertrouwen* Taalstimulering als predictoren van de taalontwikkeling van jonge kinderen.

	<i>B</i>	<i>SE</i>	β	<i>R</i> ²	ΔR^2
<i>Model 1</i>				.38	.38
- <i>Leeftijd</i>	.11	.04	.32**		
- <i>Thuistaal</i>	-.1.03	.25	-.49**		
- <i>Type</i>	-.008	.24	-.004		
<i>Model 2</i>				.39	.004
- <i>Leeftijd</i>	.10	.04	.30*		
- <i>Thuistaal</i>	-1.04	.25	-.50**		
- <i>Type</i>	-.14	.32	-.07		
- <i>Taalaanbod</i>	-.09	.15	-.09		
<i>Model 3</i>				.45	.066
- <i>Leeftijd</i>	.10	.04	.30**		
- <i>Thuistaal</i>	-1.04	.24	-.50**		
- <i>Type</i>	-.04	.31	-.02		
- <i>Taalaanbod</i>	-.21	.16	-.20		
- <i>Zelfvertrouwen</i>	.45	.21	.23*		
- <i>Zelfvertrouwen X taalaanbod</i>	.21	.22	.13		

** p< .01 *p< .05

Discussie

Het huidige onderzoek heeft zich gericht op de relatie tussen de taalontwikkeling van jonge kinderen en het voorschoolse taalaanbod en de kwaliteit van taalstimulering. Hierbij is gekeken naar de mogelijk modererende rol van het zelfvertrouwen van de kinderen. Uit de literatuur blijkt dat kinderen met een laag taalniveau problemen ervaren met zelfredzaamheid,

sociale contacten en academische prestaties (Gardner-Neblett, et al., 2014 ; Parsons, et al., 2011). De taalproblematiek is vaak op vroege leeftijd al zichtbaar, waardoor in de voorschoolse periode een kwalitatief goed taalaanbod belangrijk blijkt voor preventie van taalontwikkelingsproblemen. (Jalongo & Sobolak, 2010). Daarnaast is het sinds de wet van passend onderwijs in 2012, nog belangrijker om aan te sluiten bij de behoeften en mogelijkheden van ieder kind (Messing & Bouma, 2011). Voor een eerlijkere start in het onderwijs, is het belangrijk om onderzoek te doen naar het taalaanbod in de voorschoolse periode.

De eerste onderzoeksvraag betrof de relatie tussen de taalontwikkeling van kinderen en de taalstimulering in de voorschoolse voorzieningen. De relatie die hiervoor gevonden werd, bleek niet significant. Dit komt niet overeen met de opgestelde hypothese. Toch kan dit mogelijk verklaard worden door het feit dat er veel doelgroep kinderen op kwalitatief goede peuterspeelzalen zitten. Het VVE op de peuterspeelzalen laat mogelijk een hoge kwaliteit van taalstimulering zien, maar doordat de doelgroep voornamelijk kinderen zijn met een niet-Nederlandse thuistaal (Inspectie van Onderwijs 2021) lijkt dit niet direct de taalontwikkeling te stimuleren. Een niet-Nederlandse thuistaal laat namelijk een significante relatie zien met een lager taalniveau. In de literatuur wordt een andere thuistaal dan de taal van het onderwijs, dan ook een risicofactor voor de taalontwikkeling genoemd (Paradis & Kirova, 2014).

Bij de tweede onderzoeksvraag, wat betreft de relatie tussen de taalontwikkeling van jonge kinderen en het taalaanbod in de voorschoolse voorzieningen, komen vergelijkbare resultaten naar voren. Deze relatie bleek niet significant en komt ook niet overeen met de opgestelde hypothese. Ook dit kan mogelijk verklaard worden door het betere taalaanbod bij kinderen met een niet-Nederlandse thuistaal. Daarnaast is het mogelijk dat de verblijfsduur in de voorschoolse voorziening invloed heeft gehad op de resultaten. Uit onderzoek komt een relatie tussen een langer verblijf in voorschoolse educatie en een betere cognitieve ontwikkeling naar voren (Hall, et al., 2013). Het type opvang laat dan ook een relatie zien met de taalontwikkeling van kinderen. Peuterspeelzalen laten een hoger taalaanbod zien. Echter, de verblijfsduur op kinderdagverblijven is over het algemeen langer dan die van peuterspeelzalen, wat mogelijk een positief effect heeft op de taalontwikkeling van kinderen. Dit zou een alternatieve verklaring kunnen zijn, waardoor een relatie tussen een hoger taalaanbod en de taalontwikkeling van kinderen uitblijft.

Vervolgens werd de modererende rol van het zelfvertrouwen onderzocht. Uit de resultaten blijkt dat het zelfvertrouwen de relatie tussen taalstimulering en taalaanbod en de taalontwikkeling van kinderen niet modereert. Dit komt niet overeen met de hypothese.

Mogelijk kan dit verklaard worden door de manier waarop zelfvertrouwen werd gemeten in dit onderzoek. Zelfvertrouwen werd gemeten middels observaties, in de literatuur wordt gesteld dat je het observeren van interne factoren met voorzichtigheid moet interpreteren (Jorgensen, 2015). Zelfvertrouwen als onafhankelijke variabele laat daarentegen wel een significante relatie zien, wat betekent dat een hoger zelfvertrouwen wel degelijk een relatie heeft met een betere taalontwikkeling. In de literatuur wordt dit ook teruggevonden, hier wordt gesteld dat kinderen met een hogere maat aan zelfverzekerdheid meer open staan tot leren (McGeown, et al., 2015; Federičová, 2018). De rol van zelfvertrouwen zou een onderwerp voor vervolgonderzoek kunnen zijn.

Sterktepunten en beperkingen

Een kracht van dit onderzoek is het gebruik van zowel vragenlijsten als observaties. Wanneer enkel de vragenlijsten gebruikt zouden worden, zou sociale wenselijkheid mogelijk de resultaten kunnen beïnvloeden (Veenman, 2011). Door deze data aan te vullen met observaties is de data betrouwbaarder te noemen. Daarnaast blijkt dat zelfrapportage, gecombineerd met andere onderzoeksinstrumenten de volledigheid vergroot, waardoor er sprake is van een hogere betrouwbaarheid (Douglas, 2009).

Er zijn echter ook een aantal beperkingen te noemen bij dit onderzoek, waar rekening mee gehouden moet worden. De aard van het onderzoek is een van deze beperkingen. Er is gebruik gemaakt van een cross-sectioneel onderzoek, waardoor het niet mogelijk is om uitspraken te doen over causaliteit (Solem, 2015). Wanneer causale conclusies getrokken moeten worden, is een longitudinaal onderzoek een mogelijkheid voor het vervolgonderzoek.

Naast de beperking van het cross-sectionele onderzoek, is ook de grootte van de steekproef een belangrijke beperking en reden om de resultaten met voorzichtigheid te interpreteren. Met slechtst 113 participanten is de power van het onderzoek laag te noemen, waardoor resultaten moeilijker te generaliseren zijn. Bij een vervolgonderzoek zou een aanzienlijk grotere steekproef hier een oplossing voor kunnen bieden.

Daarnaast is het noodzakelijk om stil te staan bij een belangrijke confounds in het onderzoek. Zo is er niet gekeken naar mogelijke verschillen tussen peuterspeelzalen en de kinderdagopvang. De verblijfsduur van kinderen in het kinderdagverblijf is langer dan kinderen op de peuterspeelzaal (Veen, et al., 2014). Daarnaast is er op een groot aantal peuterspeelzalen in Nederland een VVE programma, waardoor zich hier een groot aantal doelgroepkinderen bevinden (Schooten & Slegers, 2009). Dit speelt mogelijk een rol in de resultaten.

Conclusie

Uit het huidige onderzoek blijkt zowel taalstimulering als taalaanbod niet significant samen te hangen met de taalontwikkeling van jonge kinderen. Ook het moderatie-effect van het zelfvertrouwen is niet significant te noemen. Wat wel significant blijkt, is de variabele zelfvertrouwen opzichzelfstaand. Dit blijkt een positieve relatie te hebben met de taalontwikkeling van kinderen.

De bevindingen uit dit onderzoek kunnen, zij het met behulp van vervolgonderzoek een bijdrage leveren in praktijksituaties in voorschoolse educatie. Zo blijkt het type kinderopvang een significante relatie te hebben met veel van de variabelen, waaronder taalontwikkeling. Dit is mogelijk interessant om verder te onderzoeken. Wanneer duidelijk wordt welke elementen maken dat het type opvang een relatie laat zien met de taalontwikkeling, kan dit gestimuleerd worden in voorschoolse educatie.

Uit dit onderzoek blijkt daarnaast dat zelfvertrouwen een rol speelt in de taalontwikkeling. Hier zou extra op ingezet kunnen worden middels lessen en spelvormen voor de kinderen. Wanneer er specifiek wordt ingezet op elementen die wetenschappelijk bewezen een bijdrage leveren aan de taalontwikkeling van kinderen, kan er doelgericht preventie van taalproblemen plaatsvinden.

Literatuur

- Arbeau, K. A., Coplan, R. J., & Weeks, M. (2010). Shyness, teacher-child relationships, and socio-emotional adjustment in grade 1. *International Journal of Behavioral Development, 34*(3), 259-269. <http://doi.org/10.1177/0165025409350959>
- Avineri, N., Johnson, E., Brice-Heath, S., McCarty, T., Ochs, E., Kremer-Sadlik, T., Blum, S., Zentella, A. C., Rosa, J., Flores, N., Alim, H. S., & Paris, D. (2015). Invited forum: Bridging the “language gap”. *Journal of Linguistic Anthropology, 25*(1), 66-86. <https://doi-org.proxy.library.uu.nl/10.1111/jola.12071>
- Barnes, E. M. & Dickinson, D. K. (2017). The impact of teachers’ commenting strategies on children’s vocabulary growth. *Exceptionality, a special education journal, 25*(3), 186-206. <https://doi.org/10.1080/09362835.2016.1196447>
- Caza, G. A, Knott, A. (2020). Pragmatic bootstrapping: a neural network model of vocabulary acquisition. *Language learning and development, 8*(2), 113–135. <https://doi.org/10.1080/15475441.2011.581144>
- Dobbs-Oates, J., Kaderavek, J. N., Guoc, Y., Justice, L. M. (2011). Effective behavior management in preschool classrooms and children’s task orientation: enhancing emergent literacy and language development. *Early Childhood Research Quarterly, 26*(4), 420-429. <http://doi.org/doi:10.1016/j.ecresq.2011.02.003>
- Dockrell, J. E. & Hurry, J. (2018). The identification of speech and language problems in elementary school: diagnosis and co-occurring needs. *Research in developmental disabilities, 81*, 52- 64. <https://doi.org/10.1016/j.ridd.2018.04.009>
- Douglas, K. (2009). Sharpening our focus in measuring classroom instruction. *Educational Researcher, 38*, 518–521. <http://dx.doi.org/10.3102/0013X09350881>
- Downer, J. T., Booren, L. M., Lima, O. K., Luckner, A. E., & Pianta, R. C. (2010). The individualized classroom assessment scoring system (inCLASS): preliminary reliability and validity of a system for observing preschoolers' competence in classroom interactions. *Early childhood research Quarterly, 25*, 1–16. <https://doi.org/10.1016/j.ecresq.2009.08.004>.
- Federičová, M., Pertold, F. & Smith, M. L. (2018). Children left behind: self-confidence of pupils in competitive environments. *Education economics, 26*(2), 145-160. <http://doi.org/10.1080/09645292.2017.1395811>
- Field, A. (2018). *Discovering statistics using IBM SPSS statistics* (5th edition). Londen: Sage.
- Frost, R. L. A., Monaghan, P. Christiansen, M. H. (2019). Mark my words: high frequency marker words impact early stages of language learning. *Journal of experimental psychology, 45*(10), 1883-1898. <http://doi.org/10.1037/xlm0000683>
- Gardner-Neblett, N., De Coster, J., Hamre, B. K. (2014). Linking preschool language and sustained attention with adolescent achievement through classroom self-reliance. *Journal of applied developmental psychology, 35*(6), 457-467. <https://doi.org/10.1016/j.appdev.2014.09.003>

- Goodluck, H. (2011). First language acquisition. *Cognitive Science*, 2(1), 47-54.
<http://doi.org/10.1002/wcs.95>
- Guo, Y., Justice, L. M., Kaderavek, J. N., McGinty, A. (2012). The literacy environment of preschool classrooms, contributions to children's emergent literacy growth. *Journal of research in reading*, 35(3), 308-327. <https://doi.org/10.1111/j.1467-9817.2010.01467.x>
- Hall, J., Sylva, K., Sammons, P., Melhuish, E., Siraj-Blatchford, I., & Taggart, B. (2013). Can preschool protect young children's cognitive and social development? Variation by center quality and duration of attendance. *School Effectiveness and School Improvement*, 24(2), 155-176. <https://doi-org.proxy.library.uu.nl/10.1080/09243453.2012.749793>
- Hepburn, E., Egan, B., Flynn, N. (2010). Vocabulary acquisition in young children, the role of the story. *Journal of early childhood literacy*, 10(2), 159-182.
<https://doi.org/10.1177/1468798410363754>
- Hilbert, D. D., Eis, S. D. (2013). Early intervention for emergent literacy development in a collaborative community pre-kindergarten. *Early childhood education journal*, 42(2), 105-113. <http://doi.org/10.1007/s10643-013-0588-3>
- Holmes, M., Gardner, B., Hohm, K., Bant, C., Ciminello, A., Moedt, K., Romeo, L. (2019). The relationship between young children's language abilities, creativity, play, and storytelling. *Early child development and care*, 189(2), 244-254.
<https://doi.org/10.1080/03004430.2017.1314274>
- Hughes, K., Bullock, A., & Coplan, R. J. (2014). A person-centred analysis of teacher-child relationships in early childhood. *British Journal of Educational Psychology*, 84(2), 253-267. <https://doi.org/10.1111/bjep.12029>
- Inspectie van Onderwijs (2021) Voor en vroegschoolse educatie (vve) is onderdeel van het onderwijsachterstandenbeleid. <https://www.onderwijsinspectie.nl/onderwijssectoren/voor-en-vroegschoolse-educatie/wat-is-voor-en-vroegschoolse-educatie>
- Ionescu, T. & Ilie, A. (2018). Language learning in preschool children: an embodied learning account. *Early child development and care*, 188(1), 4-15.
<https://doi.org/10.1080/03004430.2016.1189419>
- Jalongo, M. R. & Sobolak, M. J. (2010). Supporting young children's vocabulary growth: The challenges, the benefits, and evidence-based strategies. *Early childhood education journal*, 38(6), 421-429. <https://doi.org/10.1007/s10643-010-0433-x>
- Johanson, M., Justice, L. M & Logan, J. (2016). Kindergarten impacts of a preschool language-focused intervention. *Applied developmental science*, 20(2), 94-107.
<https://doi.org/10.1080/10888691.2015.1074050>
- Jorgensen, D. L. (2015). Participant observation. *Emerging trends in the social and behavioral sciences: An interdisciplinary, searchable, and linkable resource*, 1-15.
<https://doi-org/10.1002/9781118900772.etrds0247>

- Konst, E. (2009). Vroeg behandeling van spraak en taalproblemen, een effectieve multidisciplinaire benadering. Geraadpleegd van <http://logopedie-in-arnhem.nl/wp-content/uploads/2013/09/Logopedie-fenac-over-Vroegbehandeling-2009-3.pdf>
- La Paro, K. M., Pianta, R. C. & Stuhlman, M. (2004). The classroom assessment scoring system: findings from the prekindergarten year. *The Elementary School Journal* 104(5), 409-426. <https://doi.org/10.1086/499760>
- Mandel, E., Osana, H. P., & Venkatesh, V. (2013). Addressing the effects of reciprocal teaching on the receptive and expressive vocabulary of 1st-grade students. *Journal of research in childhood education*, 27(4), 407-426. <https://doi.org/10.1080/02568543.2013.824526>
- Mason, G. M., Goldstein, M. H., Schwade, J. A. (2019). The role of multisensory development in early language learning. *Journal of experimental child psychology* 183, 48-64. <https://doi.org/10.1016/j.jecp.2018.12.011>
- McGeown, S. P., Johnston, R. S., Walker, J., Howatson, K. Stockburn, A., & Dufton, P. (2015). The relationship between young children's enjoyment of learning to read, reading attitudes, confidence and attainment. *Educational Research*, 57(4), 389-402. <https://doi.org/10.1080/00131881.2015.1091234>
- Messing, C., Bouma, G. (2011). Invoering passend onderwijs: een complexe en ingrijpende operatie. *Jeugd & Co kennis*, 5(3), 24-34. <http://doi:/10.1007/s12450-011-0027-2>
- Paradis, J., & Kirova, A. (2014). English second-language learners in preschool: Profile effects in their English abilities and the role of home language environment. *International Journal of Behavioral Development*, 38(4), 342-349. <https://doi-org.proxy.library.uu.nl/10.1177/0165025414530630>
- Parsons, S., Schoon, I., Rush, R., Law, J. (2011). Long-term outcomes for children with early language problems, beating the odds. *Children & society*, 25(3), 202-214. <https://doi.org/10.1111/j.1099-0860.2009.00274.x>
- Petursdottir, A. I., & Carr, J. E. (2011). A review of recommendations for sequencing receptive and expressive language instruction. *Journal of applied behavior analysis*, 44(4), 859-876. <https://doi-org.proxy.library.uu.nl/10.1901/jaba.2011.44-859>
- Phillips, B.M., Zhao, Y., & Weekley, M. J. (2018). Teacher language in the preschool classroom: initial validation of a classroom environment observation tool. *Early Education and Development*, 29(3,) 379-397. <https://doi.org/10.1080/10409289.2017.1408371>
- Pinto, G., Bigozzi, L., Gamannossi, B. A. & Vezzani, C. (2012). Emergent literacy and early writing skills. *The journal of genetic psychology*, 173(3), 330-354. <https://doi.org/10.1080/00221325.2011.609848>
- Rijksoverheid. (2020)._Financiering aanpak onderwijsachterstanden. <https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/voorschoolse-en-vroegschoolse-educatie/financiering-onderwijsachterstanden>

- Rijksoverheid. (2020). Voorschoolse educatie <https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/voorschoolse-en-vroegschoolse-educatie/voorschoolse-educatie>
- Rowe, M. L., Leech, K. A. (2018). A parent intervention with a growth mindset approach improves children's early gesture and vocabulary development. *Developmental science*, 22(4). <http://doi.org.10.1111/desc.12792>
- Rudasill, K. M. & Acar, I. (2019). The Synergy of Teacher-Child Dependency and Temperament for Children's Early Language Skills. *Early Education and Development*, 30(5), 639-654. <http://doi.org/10.1080/10409289.2019.1572383>
- Rutherford, T., Buschkuehl, M., Jaeggi, S. M., Farkas, G. (2018). Links between achievement, executive functions, and self-regulated learning. *Applied Cognitive Psychology* 32(6) 763-774. <http://doi.org/10.1002/acp.3462>
- Silva, B. & Otwinowska, A. (2017). Vocabulary acquisition and young learners, different tasks, similar involvement loads. *International review of applied linguistics in language teaching*, 56(2), 205-229. <https://doi.org/10.1515/iral-2016-0097>
- Slot, P. L. & Bleses, D. (2018). Individual children's interactions with teachers, peers, and tasks: The applicability of the inCLASS Pre-K in Danish preschools. *Learning and Individual Differences* 61, 69-76. <https://doi.org/10.1016/j.lindif.2017.11.003>
- Slot, P. L., Boom, J., Verhagen, J., Leseman, P. P. M. (2017). Measurement properties of the CLASS Toddler in ECEC in The Netherlands. *Journal of Applied Developmental Psychology* 48, 79-91. <https://doi.org/10.1016/j.appdev.2016.11.008>
- Slot, P. L., Leseman, P. P. M., Verhagen, J., Mulder, H. (2015). Associations between structural quality aspects and process quality in Dutch early childhood education and care settings. *Early Childhood Research Quarterly*, 33, 64-67. <http://dx.doi.org/10.1016/j.ecresq.2015.06.001>
- Solem, R. C. (2015). Limitation of a cross-sectional study. *American Journal of Orthodontics and Dentofacial Orthopedics*, 148(2), 205. doi:10.1016/j.ajodo.2015.05.006
- Stankov, L., Lee, J., Luo, W., Hogan, D. J., (2012). Confidence: A better predictor of academic achievement than self-efficacy, self-concept and anxiety? *Learning and Individual Differences* 22(6) 747-758. <http://doi.org/10.1016/j.lindif.2012.05.013>
- Streb, J., Keis, O., Lau, M., Hille, K., Spitzer, M., Sosic-Vasic, Z. (2015). Emotional engagement in kindergarten and school children: A self-determination theory perspective. *Trends in Neuroscience and Education*, 4(4), 102-107. <http://doi.org/10.1016/j.tine.2015.11.001> 2211-9493/
- Teepe, R. C., Molenaar, I., Oostdam, R., Fukkink, R. B., Verhoeven, L. (2019). Helping parents enhance vocabulary development in preschool children: Effects of a family literacy program. *Early childhood research quarterly*, 48(3), 226-236. <https://doi.org/10.1016/j.ecresq.2019.03.001>
- Thomas, N., Colin, C., & Leybaert, J. (2020). Interactive reading to improve language and emergent literacy skills of preschool children from low socioeconomic and language-

- minority backgrounds. *Early Childhood Education Journal*, 48(5), 549-560.
<https://doi.org/10.1007/s10643-020-01022-y>
- Thomason, A. C. & La Paro, K. M. (2009). Measuring the quality of teacher–child interactions in toddler child care. *Early education and development*, 20(2), 285-304.
<https://doi.org/10.1080/10409280902773351>
- Vallotton, C. D., Mastergeorge, A., Foster, T., Decker, K. B. Ayoub, C. (2017). Parenting supports for early vocabulary development: specific effects of sensitivity and stimulation through Infancy. *Infancy*, 22(1), 78-107. <http://doi.org.10.1111/infa.12147>
- Van Schooten, E., & Slegers, P. (2009). Onderzoek naar de effectiviteit van VVE-en peuterspeelzalen in Oosterhout en Den Bosch. *SCO-rapport*, (813).
- Veen, A., Fukkink, R., Deynoot-Schaub, M. G., Heurter, A., Helmerhorst, K., & Bollen, I. (2014). *Pedagogische kwaliteit gemeten in peuterspeelzalen*. Amsterdam: Kohnstamm Instituut.
- Veenman, M. V. (2011). Alternative assessment of strategy use with self-report instruments: A discussion. *Metacognition and learning*, 6(2), 205-211. doi:10.1007/s11409-011-9080-x
- Vidal, K. (2011). A comparison of the effects of reading and listening on incidental vocabulary acquisition. *A journal of research in language studies*, 61(1), 219-258.
<https://doi.org/10.1111/j.1467-9922.2010.00593.x>
- Wei Chen, R., Kan Chan, K. (2019). Using augmented reality flashcards to learn vocabulary in early childhood education. *Journal of Educational Computing Research*, 57(7), 1812-1831. <http://doi.org.10.1177/0735633119854028>
- Whoral, J., & Cabell, S. Q. (2015). Supporting children’s oral language development in the preschool classroom. *Early childhood education journal*, 44(4), 335–341.
<http://doi.org/10.1007/s10643-015-0719-0>
- Wijnroks, L. (2013) Preschool Classroom Behavioral Observation System (PCBOS)
- Young-Suk, G. K. (2017). Multicomponent view of vocabulary acquisition, an investigation with primary grade children. *Journal of experimental child psychology*, 162, 120-133.
<https://doi.org/10.1016/j.jecp.2017.05.004>